

Aan het college van burgemeester en wethouders en de leden van de gemeenteraad van Emmen

Onderwerp: Heropstart oliewinning Schoonebeek middels afvalwaterinjectie gasveld Schoonebeek
verzoek om versturen aanvullende reflectie op uw voorlopige reflectie aan ministerie EZK
(uw brief d.d. 21 maart 2023 aan ministerie EZK)

Schoonebeek, 23 mei 2023

Geacht college van burgemeester en wethouders, geachte leden van gemeenteraad,

De datum 21 maart 2023 heeft uw college per brief gehoor gegeven aan het verzoek van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat een bestuurlijke reflectie te geven op het gebiedsproces in het algemeen en het ontzorgingsspoor in het bijzonder. Het betreft het gebiedsproces over het voornemen van NAM om de oliewinning in Schoonebeek te heropstarten middels afvalwaterinjectie in het gasveld Schoonebeek.

In uw brief geeft u aan dat u zich kunt vinden in het voornemen van NAM en de gekozen variant van afvalwaterverwerking logisch en navolgbaar vindt. Met deze brief vragen wij aandacht voor uw eigen bestuurlijke verantwoordelijkheid, de juridische en financiële gevolgen die dit proces met zich mee kan brengen voor de lokale bevolking van Schoonebeek en omgeving, de relevante wet- en regelgeving en uw taak als overheid om burgers te beschermen.

Ten eerste willen wij u meegeven dat uw suggestie dat een gebiedsproces bij mijnbouwontwikkelingen een nieuwe ontwikkeling is, de nodige vraagtekens oproept. Hoe betitelt u dan het proces tussen NAM en lokale bevolking dat in Ternaard in 2019-2020 heeft plaatsgevonden? Dit proces heeft immers geleid tot nagenoeg eenzelfde afsprakenkader tussen lokale bevolking en NAM als het afsprakenkader/toezeggingendocument dat nu in het ontzorgingsspoor Schoonebeek tot stand is gekomen. Voor welk karretje zijn de deelnemers gespannen als ogenschijnlijk het beoogde resultaat al bekend was bij de initiatiefnemers? Pionieren is hierbij wellicht niet het juiste woord, als het afsprakenkader Ternaard reeds in mei 2020 is getekend.

Daarnaast willen wij u erop wijzen dat nog steeds geen sprake is van bestuursrechtelijke borging van de afspraken/toezeggingen. Ook is nog steeds niet duidelijk welke juridische en financiële gevolgen voor het dorp Schoonebeek en omgeving voortvloeien uit het te ondertekenen Afsprakenkader/Toezeggingendocument Schoonebeek. Het document heeft impact op de rechten van uw inwoners en bedrijven, echter is niet bekend wat deze impact exact inhoudt en in welke mate dit überhaupt ten gunste van hen is.

Verder is in dit proces nog steeds sprake van een ongelijk speelveld tussen NAM/EZK en deelnemers. Ook wordt nog steeds gesproken over 'een vertegenwoordiging van lokale en regionale belanghebbenden' en is een van de kernwoorden 'waarborging van de gemaakte toezeggingen'. Van vertegenwoordiging kan nog steeds geen sprake zijn, aangezien de deelnemers niet gevraagd zijn de belangen van bijvoorbeeld de lokale bevolking te vertegenwoordigen en ook vindt in dit document geen juridische waarborging plaats van de afspraken/toezeggingen.

Verder heeft niemand mandaat gegeven om dit document te laten ondertekenen. Van een instemming met dit document en draagvlak van de lokale bevolking voor dit document en/of instemming met het voornemen van NAM kan derhalve op basis van dit gebiedsproces/ontzorgingsspoor geen sprake zijn. De lokale, provinciale en rijksoverheid kan zodoende de ondertekening van dit document niet gelijkstellen aan enige mate van draagvlak in welke vorm of voor welk initiatief dan ook. Wij verzoeken u nadrukkelijk in uw review te verwoorden dat een eventuele ondertekening van het document niet aangemerkt kan worden als draagvlak voor dit document en/of het initiatief voor afvalwaterinjectie door NAM.

Via leden van het ontzorgingsspoor is aandacht gevraagd voor deze juridische en financiële gevolgen die voortvloeien uit het te ondertekenen document, zie hiervoor ook onze memo naar aanleiding van concept 7 van het Afsprakenkader dat als bijlage bij deze brief is gevoegd. Tot een onafhankelijke juridische en financiële toetsing en een schriftelijke uiteenzetting van een reactie hierop heeft het naar ons weten nog niet geleid. Indien u in het bezit bent van deze toetsing, verzoeken wij u deze -met een beroep op de Wet open overheid- aan ons kenbaar te maken.

Met uw reflectie wordt gesuggereerd dat het initiatief van NAM ten gunste van het dorp Schoonebeek en omgeving is bijgesteld. Hierbij gaat het onder andere over de toepassing van E-boilers en nieuwe leidingen. Gesuggereerd wordt dat het dorp Schoonebeek en omgeving positief is over deze bijstelling. Wij wijzen u er in eerste instantie op dat de zaken als E-boilers en nieuwe leidingen voortkomen uit de landelijke bestuurlijke/politieke voorwaarden, beschreven zijn in de MKBA en/of voortvloeien uit de van toepassing zijnde wet- en regelgeving. Suggesteren dat het dorp Schoonebeek en omgeving hier invloed op heeft, vinden wij op z'n minst misplaatst evenals de suggestie dat het initiatief van NAM slechts schoon en veilig dient te zijn. De Mijnbouwwet en overige van toepassing zijnde wet- en regelgeving kennen een veel breder aspect aan (omgevingsrechtelijke) voorwaarden waaraan het initiatief moet voldoen. Wij verzoeken u hierop in uw definitieve reflectie en in uw advies nadrukkelijk rekening mee te houden.

Gesuggereerd wordt dat het dorp Schoonebeek en omgeving middels het gebiedsproces mee mag praten en betrokken is bij de wijze van heropstarten van de oliewinning en de waterinjectie in Schoonebeek. Echter is bekend en vele malen door onder andere de door EZK ingehuurde onafhankelijk voorzitter ("Ik ben door EZK besteld om redelijk onafhankelijk te zijn.") van de ontzorgingstafel kenbaar gemaakt, dat het dorp Schoonebeek en omgeving niet mee mag praten over en betrokken wordt bij de wijze van afvalwaterverwerking. Dit is echter juist hetgeen de zes-jaarlijkse evaluatie van de afvalwaterinjectie op basis van de vigerende vergunning inhoudt. Dat er diverse varianten zijn staat vast, maar tijdens het gebiedsproces wordt er reeds van uitgegaan dat het afvalwater zal worden geïnjecteerd.

Verder zien wij in het 'final' Toezeggingendocument staan dat uw wethouder deze zal ondertekenen 'als blijk van waardering'. Welk mandaat heeft uw wethouder van de gemeenteraad ontvangen om dit document te ondertekenen en hoe zijn de inwoners hierbij betrokken? Van welke 'blijk van waardering' kan sprake zijn als de juridische en financiële gevolgen hiervan voor het dorp Schoonebeek en omgeving en de aantasting van de rechten van lokale bevolking en bedrijven niet onafhankelijk zijn onderzocht en in beeld gebracht? Uw blijk van waardering stellen wij gelijk aan een nadrukkelijke instemming met dit document en de bijbehorende juridische en financiële gevolgen die hieruit voortvloeien voor uw inwoners en bedrijven. Gezien deze instemming valt niet uit te sluiten dat inwoners en/of bedrijven in de toekomst u mede verantwoordelijk en aansprakelijk gaan stellen voor deze juridische en financiële gevolgen die voortvloeien uit dit document, al dan niet in combinatie met uw reeds afgegeven reflectie over het voorkeursalternatief van NAM, waarop onderstaand nader wordt ingegaan.

Zoals gesteld, wordt in het totale gebiedsproces vooralsnog en continue alleen ingezoomd op de afvalwaterinjectie in het gasveld Schoonebeek. Dat het de voorkeur heeft van NAM, is vanuit bedrijfseconomisch perspectief aannemelijk. Echter uw voorlopige reflectie waarbij u onderschrijft dat deze variant logisch en navolgbaar is, vinden wij onvoldoende onderbouwd en houdt naar ons idee onvoldoende rekening met de geldende nationale en internationale wet- en regelgeving en uw eigen bestuurlijke verantwoordelijkheid. We willen u hierbij wijzen op het volgende:

- De opdracht aan NAM die voortkomt uit hun vigerende vergunning voor de oliewinning Schoonebeek betreft de verplichting om elke zes jaar verschillende alternatieven voor de verwerking van afvalwater te evalueren. Deze verplichting heeft zodoende betrekking op het gehele traject van schoonwatergebruik tot afvalwaterinjectie. Dit gehele traject wordt naar ons oordeel onvoldoende belicht in de alternatievenafweging;
- Het grootschalige verbruik van schoonwater dat behoort bij het voorkeursalternatief van NAM heeft tot gevolg dat sprake blijft van het definitief onttrekken van miljarden liters water aan het oppervlaktesysteem. Dit heeft gevolgen voor het grondwaterpeil, drinkwatervoorziening en verdroging van de bodem in een ruime regio van Zuidoost Drenthe. Het gebied dat invloed ondervindt van het initiatief van NAM is daarmee vele malen groter dan het gebied van het gasveld Schoonebeek. Het gegeven dat in de opgestelde rapporten en gegeven review alleen gefocust op de gevolgen van het

initiatief voor Schoonebeek en omgeving is daarmee onvolledig. Een veel grotere regio kan naar verwachting blijvende gevolgen ondervinden van deze wijze van oliewinning. Uw voorlopige reflectie achten wij daarmee onvoldoende onderbouwd en tevens voorbarig.

- De voorkeursvariant is mede tot stand gekomen middels toepassing van het afwegingskader dat onder andere voortkomt uit het CE Delft model. Zoals door Stop Afvalwater Twente (SAT) reeds is aangegeven, houdt dit model geen rekening met alle omgevingsrechtelijke wet- en regelgeving op nationaal en internationaal niveau, zoals water en diepe ondergrond. Zie ook de website stopafvalwatertwente.nl voor overige relevante en kritische informatie over afvalwaterinjectie. Ook SodM had ten tijde van het verzenden van uw brief nog de nodige vragen, waardoor NAM extra gegevens had in te dienen bij hen. Verder heeft TNO in haar Kwalitatieve evaluatie aangegeven dat bijvoorbeeld de bodemdaling/-stijging effecten van drukveranderingen missen in de analyse. Tevens is bekend dat de vaste kamercommissie mijnbouw van de Tweede Kamer d.d. 20 april jl. tientallen vragen heeft gesteld over het gebiedsproces aan de staatssecretaris. Ondanks dat u uw reflectie betitelt als voorlopig, rijst de vraag of het verantwoord was deze voorlopige reflectie te geven terwijl vele gegevens en overige informatie nog niet beschikbaar waren;
- Gelet op bovenstaande achten wij het rapport van CE Delft onvolledig. De gevraagde review door TNO en KWR gaat in op de uitgevoerde onderzoeken waarvan het CE Delft model een belangrijke factor is. De vraag rijst of het model zelf voldoet aan de relevante (inter)nationale wet- en regelgeving. Niet is bekend dat TNO en KWR gevraagd is over een bredere scoop een review te geven. TNO zal niet voor niets haar rapport betitelen als 'kwalitatieve evaluatie'. Gelet op de door SAT gemaakte opmerkingen over dit model, kan van een volledige review waarbij alle omgevingsrechtelijke aspecten zijn meegenomen zodoende geen sprake zijn. Onder andere hoe het CE Delft rapport bijvoorbeeld omgaat met het door RIVM benoemde gebrek aan voldoende schoonwater vanaf 2030 en daarbij het mogelijke lokaal tekort en de kans op extra verdroging van het Natura 2000-gebied Bargerveen achten wij onvoldoende inzichtelijk gemaakt. De waarde van deze review lijkt zodoende beperkt. Toch wordt deze review in vele documenten als belangrijke informatie betitelt wat gelet op het bovenstaande niet als juist kan worden verondersteld;
- Bij het afwegingskader wordt de schoonwatertoevoer vanuit de PuurWaterfabriek als uitgangspunt aangehouden. Bij dit uitgangspunt worden miljarden liters water aan de oppervlakte onttrokken. Varianten voor de afvalwaterverwerking gaan hier (deels) op een andere wijze mee om, maar worden betiteld als duurder. Gelet op de eisen uit de Kaderrichtlijn Water en de aangespannen rechtszaak door MOB tegen de zuivelfabriek in Hoozevee -waarbij sprake is van een lager verbruik aan schoonwater- is op voorhand niet duidelijk of de voorkeursvariant voldoende rekening houdt met deze richtlijn en hieraan voldoet of dat deze keuze met name op financiële redenen is gebaseerd;
- In aanvulling op bovenstaande heeft de Commissie m.e.r. in haar Eindrapport evaluatie verwerking productiewater Schoonebeek uit 2017 benoemd dat NAM heeft aangegeven dat zij bij een toekomstige vergunningaanvraag ten aanzien van afvalwaterinjectie in Schoonebeek een MER zal opstellen. De Commissie adviseerde daarbij om in dit MER na te gaan of zuiveringsvarianten kansrijker zijn geworden en daarbij de gehanteerde aannames opnieuw tegen het licht te houden. Hierover heeft de Commissie enkele aandachtspunten meegegeven. Uit de kennisgeving eind maart 2023 in de lokale media van het m.e.r.-beoordelingsbesluit van de staatssecretaris maken wij op dat de NAM zich niet houdt aan deze toezegging aan de Commissie, geen MER laat opstellen ten behoeve van de variantenafweging en daarbij ook geen rekening lijkt te houden met de meegegeven aandachtspunten van de Commissie.
- Bij de afweging van de diverse varianten is onder andere aangegeven dat een circulair proces, waarbij het afvalwater deels gezuiverd wordt, niet haalbaar is. Het argument dat hierbij onder andere wordt benoemd is dat de benodigde zuiveringstechniek nog in onvoldoende mate in de praktijk wordt toegepast, maar ook iets duurder per vat olie is. Graag wijzen wij u erop dat deze techniek onder andere door Veolia in San Ardo met succes wordt toegepast, zie rapport RHDHV LCA d.d. 17-01-2023 en case study (<https://www.veolianorthamerica.com/case-studies/produced-water-facility-features-first-ever-installation-opus>). Vanuit Europese richtlijnen (BREF) wordt een dergelijke variant waarbij water wordt hergebruikt als BBT (best beschikbare techniek) aangemerkt en verdient daarmee de voorkeur. Injectie van afvalwater wordt aangemerkt als second best. Daarnaast is bekend dat bij een vorm van zuivering van het afvalwater de overgebleven brine (water met erg hoge zoutconcentratie) in de zoutcavernes bij Boekelo kunnen worden gepompt, zodat de daar aanwezige problemen rond het verder uitloggen van deze

cavernes kan worden voorkomen. Bekend is dat deskundigen wijzen op deze toepassing. Uw voorlopige review houdt hiermee geen rekening, achten wij op dit aspect onvoldoende onderbouwd en voorbarig.

- De leidingen die benodigd zijn om het afvalwater naar de injectielocaties te transporteren zijn (deels) opgenomen in de vigerende bestemmingsplannen. Uit ruimtelijkeplannen.nl is af te leiden dat zowel de injectielocatie S313 aan de Katshaarweg te Coevorden in de gemeente Coevorden als de injectielocatie S447 nabij de Bultweg te Schoonebeek in de gemeente Emmen verbonden zijn met een ondergrondse leiding met de dubbelbestemming 'Leiding - Gas'. Deze leidingen zijn daarbij niet bestemd voor het afvalwatertransport van de oliewinning. De ondergrondse leiding die de verbinding vormt tussen de WKC-OBI en bovenbedoelde leiding met de dubbelbestemming 'Leiding - Gas' is niet op ruimtelijkeplannen.nl te vinden. Verondersteld wordt dat deze leiding zodoende niet positief bestemd is. Gelet op bovenstaande lijkt het gebruik van de leidingen, waarin het afvalwater naar de injectielocaties zal worden getransporteerd, in strijd met de vigerende bestemmingsplannen. Om dit gebruik wel planologisch mogelijk te maken is een nadere omgevingsrechtelijke afweging benodigd op grond van de Wet ruimtelijke ordening en/of Wabo. Onderzoek met betrekking tot deze omgevingsrechtelijke aspecten zijn geen onderdeel van de reeds opgestelde rapporten namens NAM. Uw voorlopig reflectie over het initiatief van NAM voor afvalwaterinjectie in het gasveld Schoonebeek is op basis hiervan niet alleen onvoldoende onderbouwd, maar tevens als voorbarig aan te merken.
- Zoals eerder gesteld, maken wij uit het CE Delft model op dat de impact en de invloed op de ondergrond niet is meegewogen in het afwegingskader dat geleid heeft tot de voorkeursvariant van NAM. Echter blijkt uit de opgestelde rapporten, waarbij mede wordt uitgegaan van grove schattingen, dat onder andere bodembeweging, bodemdaling en milieuschade door lekkages van het afvalwater niet uit te sluiten zijn. Ook het verleden heeft aangetoond dat deze risico's aanwezig zijn bij waterinjectie tijdens mijnbouwactiviteiten. Bekend is dat de bodem in Schoonebeek en omgeving reeds in beweging is gekomen, er sprake is van bodemdaling, er meer dan 500 (oude) afgesloten putten met boorpijpen in de ondergrond aanwezig zijn waarop door de verhoogde stoominjectie een hoge druk staat en het reeds voorkomen van vele lekkages ook in Schoonebeek niet zijn uit te sluiten. Met deze uitgangspunten bijbehorende risico's in ogenschouw genomen, achten wij uw voorlopige reflectie waarbij u het initiatief van NAM logisch en navolgbaar acht, onvoldoende onderbouwd en voorbarig.
- Conform bestaande wet- en regelgeving mogen in de ondergrond geen afvalstoffen ingebracht worden. Uit de opgestelde rapporten blijkt dat het afvalwater diverse gevaarlijke en milieubelastende stoffen waaronder de toegevoegde mijnbouwhulpstoffen zoals o.a. anti-corrosie, anti-algen. Ondanks dat in de rapporten wordt gesproken over een kleine hoeveelheid van 0,02% van deze stoffen, zal dit inhouden dat jaarlijks ruim 400.000 liter chemicaliën worden geïnjecteerd. Daarnaast is nog sprake van het injecteren van zout, benzeen, toluen, zware metalen, H₂S, etc. welke vanuit het olieveld in het gasreservoir worden overgebracht. Conform het CE model wordt afvalwater in beginsel als reservoir-eigen beschouwd. Dit geldt beslist niet voor de mijnbouwhulpstoffen en mogelijk ook voor andere bovengenoemde stoffen. Vanuit de wettelijke minimalisatieplicht moet er worden aangetoond dat deze niet-reservoir-eigen stoffen worden geminimaliseerd. Op welke wet- en regelgeving baseert u uw voorlopige reflectie waarbij u concludeert dat ondanks deze minimalisatieplicht de voorgestelde afvalwaterinjectie logisch en navolgbaar is?
- In aanvulling op bovenstaande blijkt uit de opgestelde rapporten dat op termijn lekkage van het vervuilde afvalwater vanuit het reservoir kan optreden. Het afvalwater zal dan alsnog in de biosfeer terecht komen. Een gehoorde bewering bij de lokale overheid dat er in de diepe ondergrond geen leven aanwezig is en daarom de injectie van vervuild afvalwater geen milieukundige problemen op zal leveren, lijkt ten eerste niet juist aangezien er extremofielen zouden kunnen leven in deze ondergrond maar lijkt het ook in strijd met de Mijnbouwwet en daaraan verwante wet- en regelgeving en afspraken. Zie bijvoorbeeld ook het SodM convenant werkgroep injectie productiewater bijlage 2 LAP, hoofdstuk 18.4 onder 2. De verplichting bestaat dat de terugneembaarheid van het afvalwater moet zijn gegarandeerd. Dat betekent dat ook in de toekomst het afvalwater uit het reservoir moet kunnen worden opgepompt, ook door volgende generaties. Gelet op het risico van lekkage uit het reservoir en het gegeven dat de niet-reservoir-eigen stoffen mogelijk worden opgenomen door en/of een verbinding aangaan met de in de ondergrond aanwezige stoffen, lijkt een garantie op de terugneembaarheid van het afvalwater niet aanwezig. Uit welke rapportage, welke tevens onafhankelijk getoetst is, leidt u de conclusie af dat van terugneembaarheid van dit afvalwater inclusief alle daarin voorkomende stoffen sprake kan zijn?

- Op grond van de Wet natuurbescherming mogen activiteiten geen significante nadelige gevolgen hebben voor de instandhoudingsdoelstelling van Natura2000-gebieden. Daarbij vloeit uit artikel 6, lid 2 en 3 van de Habitatrictlijn een verslechteringsverbod en een voorzorgsprincipe voort en volgt hieruit dat het maken van een passende beoordeling niet op voorhand is uit te sluiten. Bekend is dat Bargerveen een stikstofgevoelig Natura2000-gebied is, gelegen op relatief beperkte afstand. Zeer recent is door de provincie Drenthe de Natuurdoelanalyse opgesteld voor onder andere Bargerveen. Aan de instandhoudingsdoelstellingen wordt nog niet voldaan. Tevens is bekend dat NAM geen natuurvergunning op grond van de Wet natuurbescherming heeft, ook niet voor de huidige bedrijfssituatie. In combinatie met bovenstaande aangaande het vigerende bestemmingsplan is op grond van de Wet milieubeheer en het Besluit m.e.r. een m.e.r.-plicht niet uit te sluiten. Uit welke voorttoets, aanvullende rapportages en passende beoordeling leidt u af dat de totale bedrijfsactiviteiten behorende bij de oliewinning Schoonebeek voldoen of kunnen voldoen aan de Wet natuurbescherming, Wet milieubeheer, Wet ruimtelijke ordening en onderliggende nationale en internationale wet- en regelgeving?
- De Waterwet en aanverwante nationale en internationale wet- en regelgeving is eveneens van toepassing. Het in 2027 moeten voldoen aan de eisen van de Kaderrichtlijn Water in relatie tot de bestaande hydrologische situatie van (Zuidoost) Drenthe geven voldoende reden tot zorg. Instemming met het voorkeursalternatief van NAM zorgt voor een voortzetting van een jaarlijkse wateronttrekking van 1,6 miljard liter schoon water. Zoals bovenstaand aangegeven maakt het aspect water onvoldoende onderdeel uit van het afwegingskader. Uw conclusie dat het voorkeursalternatief logisch en navolgbaar is, kunnen wij niet rijmen gelet op de wet- en regelgeving over dit aspect;
- Schoonebeek en omgeving maken onderdeel uit van het Unesco werelderfgoed Geopark de Hondsrug en het Internationaler Naturpark Bourtanger Moor-Bargerveen. In het afwegingskader en de opgestelde rapporten is aan dit gegeven onvoldoende aandacht geschonken, terwijl het initiatief van NAM invloed heeft op dit Geopark en Naturpark. Hierbij moet gedacht worden aan bijvoorbeeld biologische, ecologische, hydrologische en milieutechnische aspecten. Uw voorlopige reflectie vinden wij ook op dit aspect onvoldoende onderbouwd en voorbarig nu deze invloed onvoldoende onderzocht is;
- Uit de kennisgeving in de Staatscourant d.d. 8 september 2020, nr. 46330 is op te maken dat een gedeelte van het gasveld Schoonebeek een opslagcapaciteit heeft van ca. 7,6 miljoen m³. In de opgestelde rapporten wordt gesproken over een maximale opslagcapaciteit van 11 miljoen m³, doelend op dit gedeelte. In dat rapport is tevens aangegeven dat er naar verwachting verschil zal zijn tussen de maximale opslagcapaciteit en de daadwerkelijke opslagcapaciteit. Uitgaande van bovenstaande wordt door NAM dus een marge van circa 30% aangehouden tussen deze capaciteiten. In de rapporten is tevens aangegeven dat de totale maximale opslagcapaciteit van het gasveld Schoonebeek op 44 miljoen m³ wordt geschat. Naar verwachting is de daadwerkelijke opslagcapaciteit -gelet op de marge van 30%- circa 30 miljoen m³. Uit de opgestelde rapporten blijkt dat het initiatief van NAM uitgaat van de injectie van max. 2.4 miljoen m³ afvalwater per jaar en de verwachte termijn van oliewinning van 25 jaar bedraagt. Dit houdt in dat na ca. 12 jaar het totale gasveld Schoonebeek vol is en het huidige initiatief tot afvalwaterinjectie in dit gasveld een tijdelijk oplossing voor het verwerken van het afvalwater is. Van een duurzaam en toekomstgericht initiatief is daarmee geen sprake. Ook om dit gegeven lijkt ons aansturen op een andere variant van afvalwaterverwerking relevant. Uw voorlopige reflectie vinden wij ook op dit aspect onvoldoende onderbouwd en voorbarig nu onduidelijk is hoe de afvalwaterverwerking er op langere termijn uit kan zien.
- Uit uw voorlopige reflectie en andere gegeven reacties op het initiatief van NAM maken wij op dat u het belang van de economie en lokale werkgelegenheid sterk laat meewegen in uw beoordeling. Bekend is dat een deel van de Schoonebeker ondernemers actief aanstuurt op voortgang in dit dossier. Bovenstaand is echter beredeneerd dat het initiatief van NAM geen duurzame en toekomstgerichte oplossing blijkt, waardoor de oliewinning over een langere periode niet gegarandeerd is. Ook is bovenstaand beredeneerd dat van een gegarandeerde schone en veilige wijze van verwerking van afvalwater middels injecteren geen sprake kan zijn. Wij constateren dat bij de voorlopige reflecties van de lokale overheden sprake is van het ogenschijnlijk ontbreken van een voldoende kritische houding. Hoe zal dit, tezamen met de overige onderdelen van het gebiedsproces waardoor veel weerstand is ontstaan tegenover het initiatief van NAM, bijdragen aan een vlotte evaluatie van de afvalwaterverwerking en de bijbehorende benodigde nieuwe vergunningverlening voor NAM om de oliewinning te hervatten. Leidt vertraging niet tot een

mogelijke afstel, conform de motie-Mulder d.d. 12 april 2022, kamerstuk 36072 nr.7, zodat het belang van de economie en de lokale werkgelegenheid überhaupt geen rol meer kunnen spelen? Een kritische houding van de lokale overheden lijkt ons in het belang van het totale proces en van alle belanghebbenden, waarbij wij ten aanzien van het belang van de economie en lokale werkgelegenheid, maar ook ten aanzien van de brede welvaart, ook willen wijzen op de diverse andere regionale investeringen in andere wijzen van energievoorziening zoals waterstof. Dit laatste lijkt ons meer bij te dragen aan de klimaatdoelstellingen en reductie van CO₂-uitstoot.

- De klimaatzaken van Urgenda tegen de Staat en Milieudefensie e.a. tegen Shell maken duidelijk dat nationale en internationale wet- en regelgeving onder andere verplichten tot het bewerkstelligen van de reductie van CO₂-uitstoot, maatregelen genomen moeten worden tegen klimaatverandering en dat de overheid een zorgplicht heeft en actie moet ondernemen om burgers te beschermen. Deze zorgplicht ter bescherming van burgers kan ook invloed hebben op de afweging van de varianten, de daarbij aanwezig zijnde aspecten als droogte, de staat van de natuur, bodembeweging en bodemdaling en milieuschade en de eerder aangehaalde bestuurlijke verantwoordelijkheid en aansprakelijkheid. Hoe verhoudt zich uw voorlopige reflectie met de wet- en regelgeving waarop deze rechterlijke uitspraken zijn gebaseerd?

Gelet op bovenstaande achten wij de uitgevoerde evaluatie van afvalwaterverwerking door NAM onvolledig en onvoldoende onderbouwd. Daarbij valt op dat gelijk aan de rapporten uit 2006 in de huidige rapporten van 2023 wederom wordt gesproken over een verwachte termijn van oliewinning van 25 jaar. Dit duidt mede het problematische proces van oliewinning in Schoonebeek. De productie is de afgelopen jaren fors achtergebleven ten opzichte van de verwachtingen. Daarbij is sprake geweest van een continue stroom aan onderhoudswerkzaamheden aan de putten. Wat garandeert u dat de productie nu wel probleemloos kan worden hervat, als uitgegaan wordt van nagenoeg dezelfde wijze van oliewinning?

De wederom benoemde termijn van oliewinning van 25 jaar betekent dat de oliewinning tot ca. 2050 beoogd is. Hoe verhoudt zich dit tot de winningsvergunning die NAM bij besluit van 23 februari 2009 van de minister van Economische Zaken heeft ontvangen. Wordt met de nieuw aan te vragen vergunning door NAM tevens een verlenging van de termijn van oliewinning gevraagd?

Wij verzoeken u een aanvullende reflectie aan de staatssecretaris te schrijven waarin ingegaan wordt op bovenstaande aspecten, waarbij u voorafgaand aanvullend en zelfstandig de nodige juridische, financiële en overige relevante expertise gebruikt en/of inwint over alle bovenstaande aspecten en de uitkomsten hiervan ook met ons deelt.

Tevens verzoeken wij u bij de uitoefening van uw adviserende taak bovenstaande aspecten in voldoende mate mee te wegen, niet in de laatste plaats vanwege de aangenomen motie-Beckerman (kamerstuk 36072-04) waarbij de Tweede Kamer de regering heeft verzocht te borgen dat Drenthe doorslaggevende zeggenschap moet krijgen én de aangenomen motie-Mulder c.s. (kamerstuk 36072-07) waarbij de Tweede Kamer de regering onder andere heeft verzocht uiterlijk begin 2024 een circulair en schoner proces in Drenthe te hebben of anders te stoppen met afvalwaterinjectie en daarmee de oliewinning in Schoonebeek. Dringt u ook bij de regering erop aan dat deze borging tot stand komt?

Wij verzoeken u een schriftelijke reactie te geven op deze brief en vragen deze binnen vier weken aan ons te zenden.

Een afschrift van deze brief zullen wij onder andere sturen naar het ministerie EZK, provincie Drenthe, gemeente Coevorden, Waterschap Vechtstromen, SodM en de Nationale Ombudsman.

Met vriendelijke groet,

Stop Afvalwater Schoonebeek
info@stopafvalwaterschoonebeek.nl

Pieter Jan van der Laan, omgevingsjurist

Bijlagen:

- Bijlage 1: Memo Afsprakenkader concept 7
- Bijlage 2: Memo SAT m.b.t. CE Delft model
- Bijlage 3: Toezeggingendocument, final-versie, 24 april 2023
- Bijlage 4: Brief aan vaste Kamercommissie mijnbouw Tweede Kamer, 18 april 2023
- Bijlage 5: Aanvullende e-mail aan vaste Kamercommissie mijnbouw Tweede Kamer, 19 april 2023
- Bijlage 6: Vragen vaste Kamercommissie mijnbouw aan staatssecretaris d.d. 20-04-2023
- Bijlage 7: Motie gemeente Coevorden, aangenomen dd 2023-03-21